

U S T A W A

z dnia ..... 2020 r.

o czasie pracy maszynistów¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) czas pracy maszynistów zatrudnionych:
    - a) na podstawie stosunku pracy,
    - b) na innej podstawie niż stosunek pracy;
  - 2) obowiązki pracodawców oraz podmiotów zatrudniających;
  - 3) zasady prowadzenia ewidencji czasu pracy maszynistów, zwanej dalej „ewidencją”, oraz zakres danych gromadzonych w tej ewidencji;
  - 4) zasady nadzoru i kontroli w zakresie przestrzegania czasu pracy maszynistów;
  - 5) przepisy karne i administracyjne kary pieniężne.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o maszyniście, oznacza to również prowadzącego pojazdy kolejowe, o którym mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o transporcie kolejowym.

Art. 2.1. Przepisów ustawy nie stosuje się do czasu pracy maszynistów wykonujących interoperacyjne usługi transgraniczne.

2. Czas pracy maszynistów wykonujących interoperacyjne usługi transgraniczne reguluje ustawa o transporcie kolejowym.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) pracodawca – zarządca infrastruktury, przewoźnik kolejowy, użytkownik bocznic kolejowej, przedsiębiorca wykonujący przewozy w obrębie bocznic kolejowej, a także każdy inny podmiot, który zatrudnia maszynistę na podstawie stosunku pracy;
- 2) podmiot zatrudniający – zarządca infrastruktury, przewoźnik kolejowy, użytkownik bocznic kolejowej, przedsiębiorca wykonujący przewozy w obrębie bocznic kolejowej, a także każdy inny podmiot, który zatrudnia maszynistę na innej podstawie niż stosunek pracy;
- 3) stacja macierzysta – określone miejsce, względem którego liczony jest czas pracy maszynisty, w tym siedziba pracodawcy albo podmiotu zatrudniającego, jego oddziału

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym.

albo inne miejsce, w którym maszynista jest obowiązany do stawienia się przed rozpoczęciem oraz po zakończeniu świadczenia pracy;

- 4) ustawa o transporcie kolejowym – ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1043 i 1378).

Art. 4.1. Czasem pracy maszynisty jest czas od rozpoczęcia do zakończenia świadczenia pracy, który obejmuje czynności związane z prowadzeniem pojazdu kolejowego.

2. Do czasu pracy maszynisty wlicza się czas przeznaczony na:

- 1) przyjęcie oraz zdanie pojazdu kolejowego;
- 2) czynności związane z obsługą pojazdu kolejowego;
- 3) dojazd do pojazdu kolejowego, jeżeli jego przyjęcie następuje poza stacją macierzystą;
- 4) powrót do stacji macierzystej po zdaniu pojazdu kolejowego, jeżeli jego zdanie następuje poza stacją macierzystą;
- 5) badania lekarskie i psychologiczne zlecone przez pracodawcę lub podmiot zatrudniający;
- 6) szkolenia, egzaminy oraz sprawdziany wiedzy i umiejętności wymagane do kontynuowania pracy na stanowisku maszynisty;
- 7) udział w postępowaniu prowadzonym przez Państwową Komisję Badania Wypadków Kolejowych, sąd, prokuraturę lub inny organ ochrony prawnej;
- 8) udział w postępowaniu w sprawie wypadku lub incydentu prowadzonym przez komisję kolejową;
- 9) udział w postępowaniu wyjaśniającym prowadzonym przez pracodawcę albo podmiot zatrudniający;
- 10) udział w kontroli dotyczącej świadczenia pracy przez maszynistę prowadzonej przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego lub Państwową Inspekcję Pracy.

3. Do czasu pracy maszynisty wlicza się przerwę w pracy trwającą 15 minut, którą pracodawca lub podmiot zatrudniający jest obowiązany wprowadzić, jeżeli dobowy wymiar czasu pracy maszynisty wynosi co najmniej 6 godzin.

Art. 5. 1. Czas pracy maszynisty zatrudnionego u kilku pracodawców lub podmiotów zatrudniających, a także zatrudnionego jednocześnie przez pracodawcę i podmiot zatrudniający, podlega sumowaniu i nie może przekraczać tygodniowo:

- 1) 40 godzin – w przypadku zatrudnienia na podstawie dwóch lub więcej stosunków pracy;
- 2) 48 godzin – w przypadku zatrudnienia na dwóch lub więcej innych podstawach niż stosunek pracy;

3) 48 godzin – w przypadku zatrudnienia na podstawie stosunku pracy i innej podstawie niż stosunek pracy; w takim przypadku zatrudnienie na podstawie stosunku pracy nie może przekraczać 40 godzin.

2. Sumowaniu podlega również czas pracy maszynisty przy prowadzeniu pojazdów kolejowych oraz przy wykonywaniu czynności na stanowiskach pracy bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego.

Art. 6. 1. Umowa, na podstawie której maszynista świadczy pracę określa stację macierzystą.

2. Ze względu na charakter pracy maszynisty dopuszcza się określenie dwóch stacji macierzystych.

3. Z obowiązku określenia stacji macierzystej jest zwolniony pracodawca oraz podmiot zatrudniający, który zatrudnia maszynistę:

- 1) przy inwestycjach kolejowych lub pracach utrzymaniowych na infrastrukturze kolejowej;
- 2) w przewozach aglomeracyjnych;
- 3) w zakresie okresowych przejazdów pociągami w celu wykonania prac związanych z utrzymaniem lub naprawą pojazdów kolejowych.

Rozdział 2

Czas pracy maszynistów zatrudnionych na podstawie stosunku pracy

Art. 7. Czas pracy maszynisty zatrudnionego na podstawie stosunku pracy nie może przekraczać 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 2 miesięcy.

Art. 8. 1. W systemie równoważnego czasu pracy jest dopuszczalne przedłużenie czasu pracy maszynisty zatrudnionego na podstawie stosunku pracy nie więcej niż do 12 godzin na dobę, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym miesiąca.

2. W systemie równoważnego czasu pracy wymiar czasu pracy maszynisty zatrudnionego na podstawie stosunku pracy przedłużony w poszczególnych dniach jest równoważony krótszym dobowym wymiarem czasu pracy tego maszynisty w niektórych dniach lub dniami wolnymi od pracy.

Art. 9. 1. W każdej dobie maszyniście zatrudnionemu na podstawie stosunku pracy przysługuje prawo do co najmniej 12 godzin nieprzerwanego odpoczynku.

2. Maszyniście zatrudnionemu na podstawie stosunku pracy, który świadczył pracę dłużej niż 12 godzin, przysługuje odpoczynek przez czas odpowiadający co najmniej liczbie przepracowanych godzin.

3. W każdym tygodniu maszyniście zatrudnionemu na podstawie stosunku pracy przysługuje prawo do co najmniej 36 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Tygodniowy nieprzerwany odpoczynek obejmuje odpoczynek dobowy, o którym mowa w ust. 1, przypadający w dniu, w którym maszynista rozpoczął tygodniowy nieprzerwany odpoczynek.

4. W przypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 2 pkt 1, tygodniowy nieprzerwany odpoczynek może obejmować mniejszą liczbę godzin, nie może być jednak krótszy niż 24 godziny.

Art. 10. 1. Systemy i rozkłady czasu pracy maszynistów zatrudnionych na podstawie stosunku pracy oraz przyjęte okresy rozliczeniowe ich czasu pracy, ustala się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy albo w obwieszczeniu, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu pracy.

2. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, a także pracodawca, u którego zakładowa organizacja związkowa nie wyraża zgody na ustalenie lub zmianę systemów i rozkładów czasu pracy oraz okresów rozliczeniowych czasu pracy, może stosować okres rozliczeniowy określony w art. 8 ust. 1 – po uprzednim zawiadomieniu właściwego okręgowego inspektora pracy.

Art. 11. 1. Praca wykonywana ponad obowiązujące maszynistę zatrudnionego na podstawie stosunku pracy normy czasu pracy, a także praca wykonywana ponad dobowy przedłużony wymiar czasu pracy wynikający z obowiązującego tego maszynistę systemu czasu pracy określonego na podstawie art. 8 ust. 1, stanowi pracę w godzinach nadliczbowych.

2. Praca w godzinach nadliczbowych jest dopuszczalna w przypadku wystąpienia:

- 1) sytuacji i zdarzeń wymagających od maszynisty podjęcia działań dla ochrony życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia albo usunięcia awarii;
- 2) szczególnych potrzeb pracodawcy.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, liczba godzin nadliczbowych nie może przekroczyć 150 godzin w roku kalendarzowym.

4. W układzie zbiorowym pracy lub regulaminie pracy albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu pracy, można ustalić inną liczbę godzin nadliczbowych w roku kalendarzowym.

5. Tygodniowy czas pracy łącznie z godzinami nadliczbowymi nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym.

Art. 12. W zakresie norm określających czas pracy maszynistów zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, obowiązkowe przerwy przeznaczone na odpoczynek w czasie dnia pracy oraz odpoczynek dobowy i tygodniowy, układy zbiorowe pracy mogą przewidywać wyższe normy minimalne oraz niższe normy maksymalne, niż określone w ustawie.

Rozdział 3

Czas pracy maszynistów zatrudnionych na innej podstawie niż stosunek pracy

Art. 13. 1. Tygodniowy czas pracy maszynisty zatrudnionego na innej podstawie niż stosunek pracy nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin, w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 4 miesięcy.

2. Tygodniowy czas pracy maszynisty zatrudnionego na innej podstawie niż stosunek pracy, może być przedłużony do 60 godzin, jeżeli średni tygodniowy czas pracy tego maszynisty nie przekroczy 48 godzin, w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 4 miesięcy.

Art. 14. Do czasu pracy maszynisty zatrudnionego na innej podstawie niż stosunek pracy stosuje się przepisy art. 9 ust. 1 i 3.

Rozdział 4

Zasady prowadzenia ewidencji oraz zakres danych gromadzonych w tej ewidencji

Art. 15. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, zwany dalej „Prezesem UTK”, w ramach krajowego rejestru maszynistów, o którym mowa w art. 25x ustawy o transporcie kolejowym, prowadzi, w systemie teleinformatycznym, ewidencję.

Art. 16. 1. W ewidencji gromadzi się dane określające:

- 1) stację macierzystą albo stacje macierzyste;
- 2) czas pracy maszynisty od rozpoczęcia do zakończenia świadczenia pracy;
- 3) miejsce zatrudnienia maszynisty;
- 4) formę zatrudnienia maszynisty;
- 5) stanowisko pracy;
- 6) numeru licencji maszynisty oraz imię (imiona) i nazwisko maszynisty – w przypadku danych dotyczących maszynisty uprawnionego do prowadzenia pojazdu kolejowego po

infrastrukturze kolejowej lub bocznicy kolejowej na podstawie licencji maszynisty i świadectwa maszynisty;

- 7) numer PESEL oraz imię (imiona) i nazwisko – w przypadku danych dotyczących prowadzącego pojazdy kolejowe;
- 8) numer NIP i firmę pracodawcy lub podmiotu zatrudniającego.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są wprowadzane do ewidencji przez pracodawców oraz podmioty zatrudniające, za pomocą systemu teleinformatycznego obsługującego krajowy rejestr maszynistów.

3. Prezes UTK udostępnia usługi sieciowe umożliwiające zintegrowanie systemów teleinformatycznych obsługujących zadania realizowane przez pracodawców oraz podmioty zatrudniające, z systemem teleinformatycznym obsługującym krajowy rejestr maszynistów.

4. Pracodawca oraz podmiot zatrudniający wprowadza dane do ewidencji niezwłocznie po zatrudnieniu maszynisty.

5. Pracodawca oraz podmiot zatrudniający przekazuje dane do ewidencji o rzeczywistej godzinie stawienia się maszynisty w stacji macierzystej w celu:

- 1) rozpoczęcia świadczenia pracy – nie wcześniej niż godzinę przed rozpoczęciem świadczenia pracy i nie później niż godzinę po rozpoczęciu świadczenia pracy przez maszynistę;
- 2) zakończenia świadczenia pracy – nie później niż godzinę po zakończeniu świadczenia pracy przez maszynistę.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 5, nie dotyczy podmiotów wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z wykonywaniem interoperacyjnej usługi transgranicznej lub przewozu na podstawie umów międzynarodowych i porozumień granicznych.

7. W przypadku awarii połączenia z ewidencją lub innej nieprzewidzianej przyczyny, system teleinformatyczny obsługujący krajowy rejestr maszynistów zapewnia możliwość przekazania niezmiennych danych, o których mowa w ust. 5, po usunięciu awarii.

8. W przypadku braku możliwości wprowadzenia danych do ewidencji, spowodowanej przyczynami niezależnymi od pracodawcy lub podmiotu zatrudniającego, wprowadzenia danych dokonuje się niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych, od ustania przyczyny powodującej brak możliwości wprowadzenia danych.

Art. 17. 1. Dane zgromadzone w ewidencji przechowuje przez okres do 5 lat od dnia zgonu osoby, której dane dotyczą.

2. Dane maszynisty zgromadzone w ewidencji, udostępnia się pracodawcom i podmiotom zatrudniającym, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego krajowy rejestr maszynistów.

3. Dane zgromadzone w ewidencji udostępnia się maszyniście, którego te dane dotyczą, Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych, Państwowej Inspekcji Pracy oraz innym podmiotom, jeżeli są one niezbędne do realizacji ich ustawowych zadań związanych z zapewnieniem przestrzegania czasu pracy maszynistów oraz zapewnieniem bezpieczeństwa systemu transportu kolejowego. Dane udostępnia się w postaci elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344). Dane udostępnia się na uzasadniony wniosek.

4. Prezes UTK aktualizuje dane zgromadzone w rejestrze, w tym dokonuje ich zmiany lub usunięcia z rejestru, na uzasadniony wniosek pracodawcy lub podmiotu zatrudniającego, obowiązującego do wprowadzania danych.

5. Dane osobowe, o których mowa w art. 16 ust. 1, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy.

6. Sposób prowadzenia ewidencji oraz jej aktualizacji, w tym wprowadzania, zmiany, udostępniania i usuwania danych zawartych w ewidencji, określają przepisy wydane na podstawie art. 25y ust. 6 ustawy o transporcie kolejowym.

Rozdział 5

Zasady nadzoru i kontroli w zakresie przestrzegania czasu pracy maszynistów

Art. 18. 1. Nadzór i kontrolę w zakresie przestrzegania czasu pracy maszynistów sprawuje Prezes UTK.

2. Czynności związane z nadzorem i kontrolą, o których mowa w ust. 1, są wykonywane przez Prezesa UTK lub pisemnie upoważnione przez niego osoby i odbywają się na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 i 1a ustawy o transporcie kolejowym oraz w trybie kontroli określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 8 ustawy o transporcie kolejowym.

Przepisy karne i administracyjne kary pieniężne

Art. 19. 1. Pracodawca, podmiot zatrudniający lub maszynista, który narusza przepisy o czasie pracy maszynistów podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

2. Orzekanie w sprawach o czyny określone w ust. 1 następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 20. 1. Pracodawca lub podmiot zatrudniający, który wbrew obowiązkowi określonymu w art. 16 ust. 2, nie dokonał za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego krajowy rejestr maszynistów wprowadzenia danych do ewidencji, dokonał tego wprowadzenia z przekroczeniem terminu, lub wprowadził dane nieprawdziwe, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości do 2% jego rocznego przychodu, osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym.

2. Administracyjną karę pieniężną za naruszania, o których mowa w ust. 1, nakłada, w drodze decyzji, Prezes UTK.

3. Kary pieniężne podlegają ściągnięciu w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427 i 1492) w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze pieniężnym i stanowią dochód budżetu państwa.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach, przepisy przejściowe i dostosowujące oraz przepis końcowy

Art. 21. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041 i 1378) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 13 w ust. 1a po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów ustawy z dnia ..... o czasie pracy maszynistów (Dz. U. poz. ...);”;
- 2) uchyla się art. 22ca;
- 3) w art. 65 uchyla się ust. 1a;
- 4) w art. 66 w ust. 1 uchyla się pkt 5.

Art. 22.1. Przewoźnicy kolejowi, zarządcy infrastruktury oraz podmioty zatrudniające maszynistów lub prowadzących pojazdy kolejowe, przekażą Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego w terminie 4 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy dane, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1 i 6–8.

2. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego w terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy określi w drodze komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, formę przekazania danych, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 1 i 6–8.

Art. 23.1. Przewoźnicy kolejowi, zarządcy infrastruktury oraz podmioty zatrudniające maszynistów lub prowadzących pojazdy kolejowe dostosują w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy umowy o pracę i umowy cywilnoprawne, na podstawie których maszyniści świadczą pracę lub usługi, do przepisów niniejszej ustawy.

2. W terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy okres rozliczeniowy czasu pracy maszynisty w ramach systemu równoważnego czasu pracy może być przedłużony, nie więcej jednak niż do 3 miesięcy.

Art. 24. Prezes Urzędu Transportu Kolejowego podejmie działania zmierzające do utworzenia ewidencji czasu pracy maszynistów.

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 22 i art. 24, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

*Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym*

Grzegorz Kuzka

Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego

w Ministerstwie Infrastruktury

/

-

podpisano

elektronicznie/